Univerzita Karlova
Přírodovědecká fakulta

Centrum výzkumu Geografie Volného Času

Rekreační funkce sídel

Dana Fialová

Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta,

katedra sociální geografie a regionálního rozvoje,

Centrum výzkumu geografie volného času

dana.fialova@natur.cuni.cz

Rekreace

- REKREACE - činnost člověka, kterou realizuje ve svém volném čase a která slouží k regeneraci jeho fyzických a duševních sil
- REKREAČNÍ DOSTUPNOST ÚZEMÍ – vzdálenost místa rekreace vzhledem k jejímu času omezení
- REKREAČNÍ ATRAKTIVITA ÚZEMÍ – souhrn rekreačně vysoce vhodných přírodních, historických, kulturních a sociálních podmínek území
- REKREAČNÍ KAPACITA ÚZEMÍ – únosnost krajiny podle jejího rekreačního zatížení
- REKREAČNÍ POTENCIÁL ÚZEMÍ – souhrn ekologických, vegetačních, kulturních a sociálních faktorů určujících maximální schopnosti působení území na rekreační aktivity člověka
- REKREAČNÍ INFRASTRUKTURA - prvky umožňující rekreační využití území – zpřístupnění, ubytovací a pohostinské kapacity, informační centra aj.

Cestovní ruch (turismus) a rekreace

- Turismus a rekreace, tak jak jsou dnes prezentovány a vnímány jako nedílná součást života dnešní společnosti, byly formovány v období industrializace a urbanizace jako její produkt.

- Z ekonomického hlediska – hospodářské odvětví patřící do služeb
- Z geografického – pobyt a pohyb osob mimo jejich obvyklé prostředí (kratší než 1 rok)
- Ze společenského – uspokojování lidských potřeb (odpočinek, poznání, …)
- Z ekologického – jev, který má dopady na území, obecně na životní prostředí

- Základním rozdílem je, kde se činnost uskutečňuje ve vztahu k místu obvyklého pobytu (překročení administrativní hranice => cestovní ruch)

Rekreační funkce sídla

- V širším slova smyslu:

  Existence infrastruktury umožňující rekreační vyžití pro rezidenty resp. návštěvníky

- V užším slova smyslu: aneb zjištění funkce

  Podíl potenciálních uživatelů objektů individuální rekreace ku rezidentům

Javorník

Javornický p.

obecní úřad

Panna Marie Sedmibolestná

TURISTICKO-REKREAČNÍ FUNKCE OBCÍ

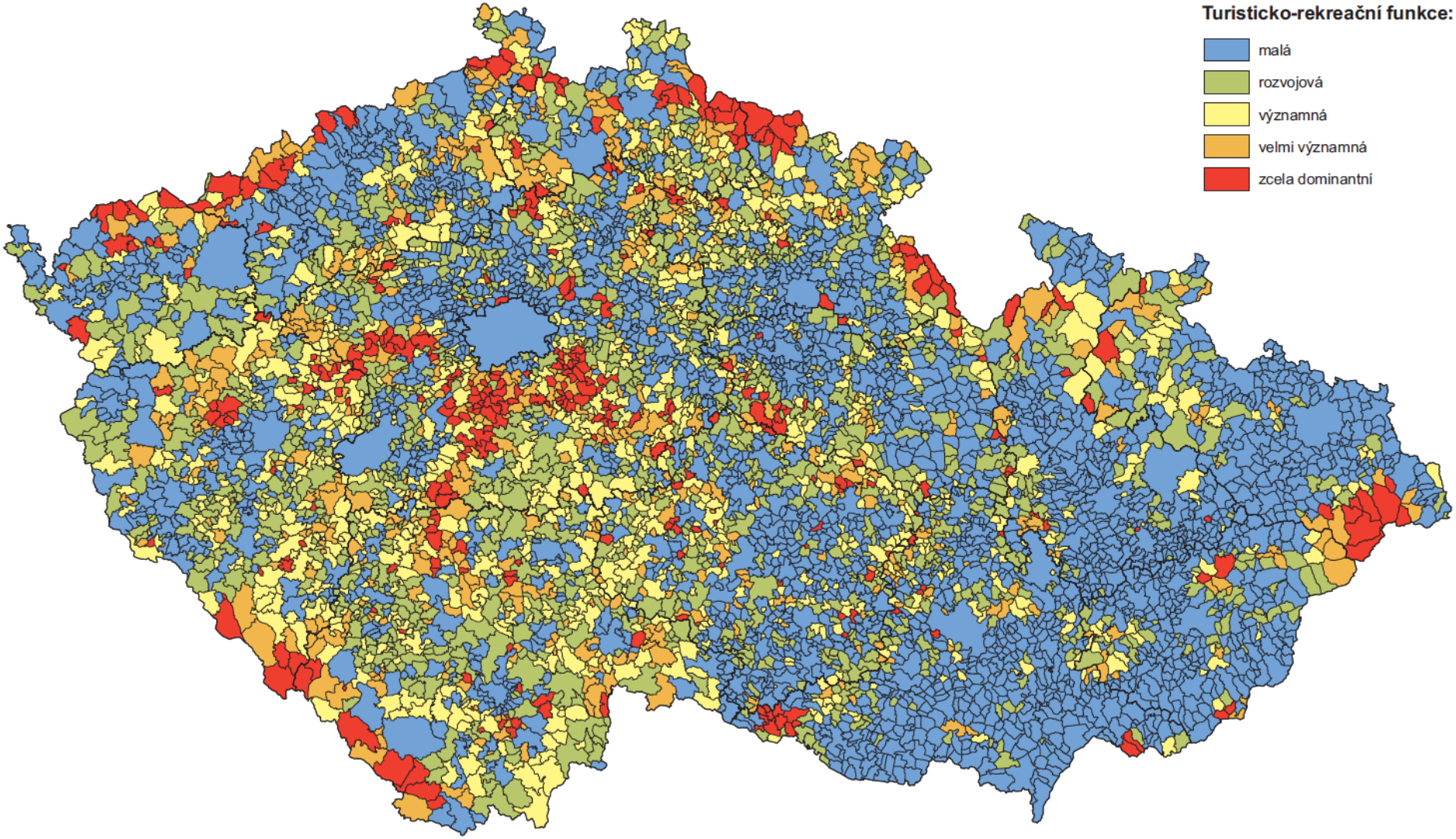

Zdroj dat: ČSÚ, 2005; vlastní šetření

0 20 40 60 80 100 km

Mapový podklad: ArcČR © 1997 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
Tématický obsah: ESF MU BRNO

TURISTICKO-REKREAČNÍ ZATÍŽENÍ ÚZEMÍ

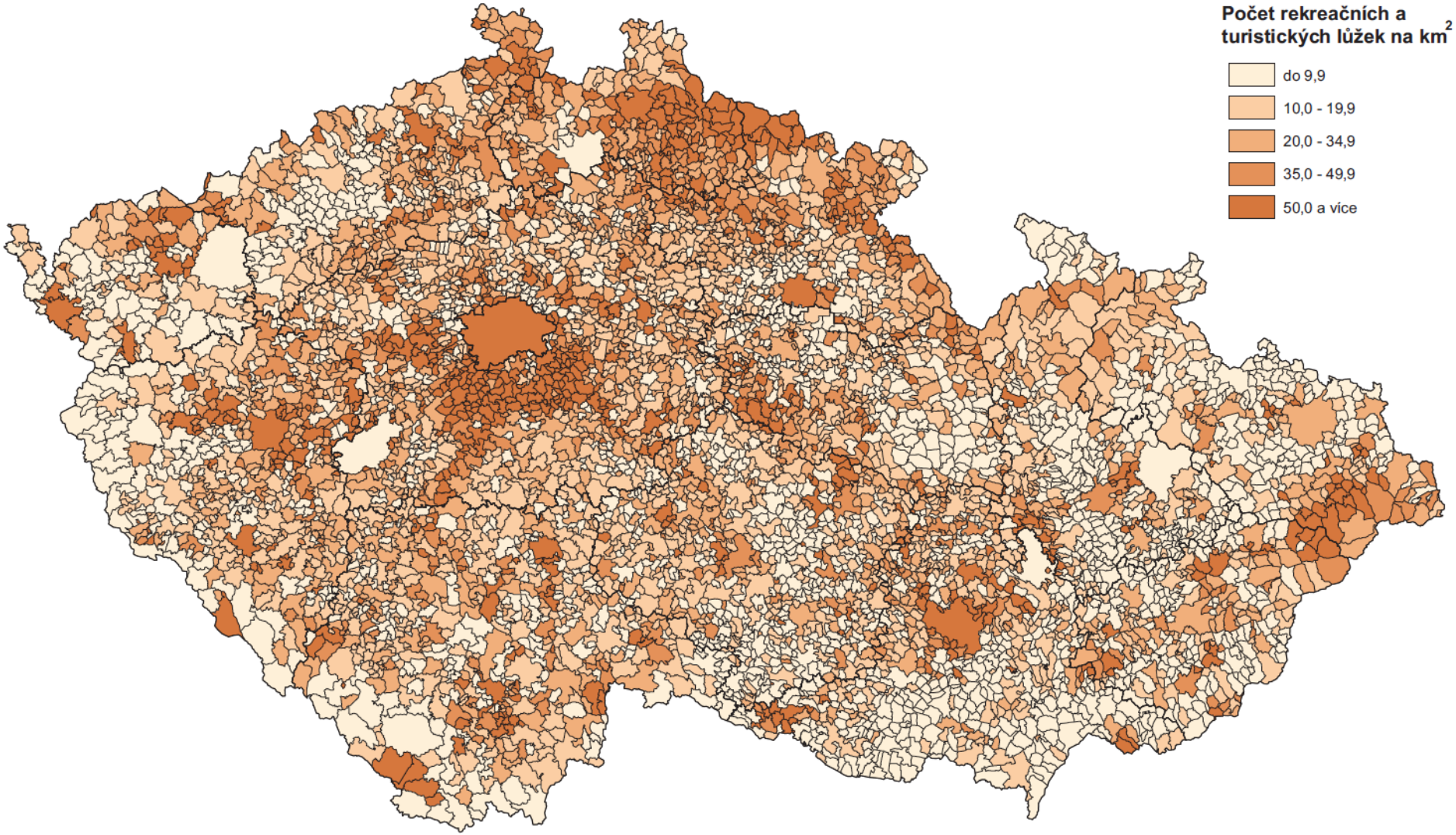

Zdroj dat: ČSÚ, 2004; vlastní šetření

Mapový podklad: ArcČR © 1997 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
Tématický obsah: ESF MU BRNO

Neobydlené byty

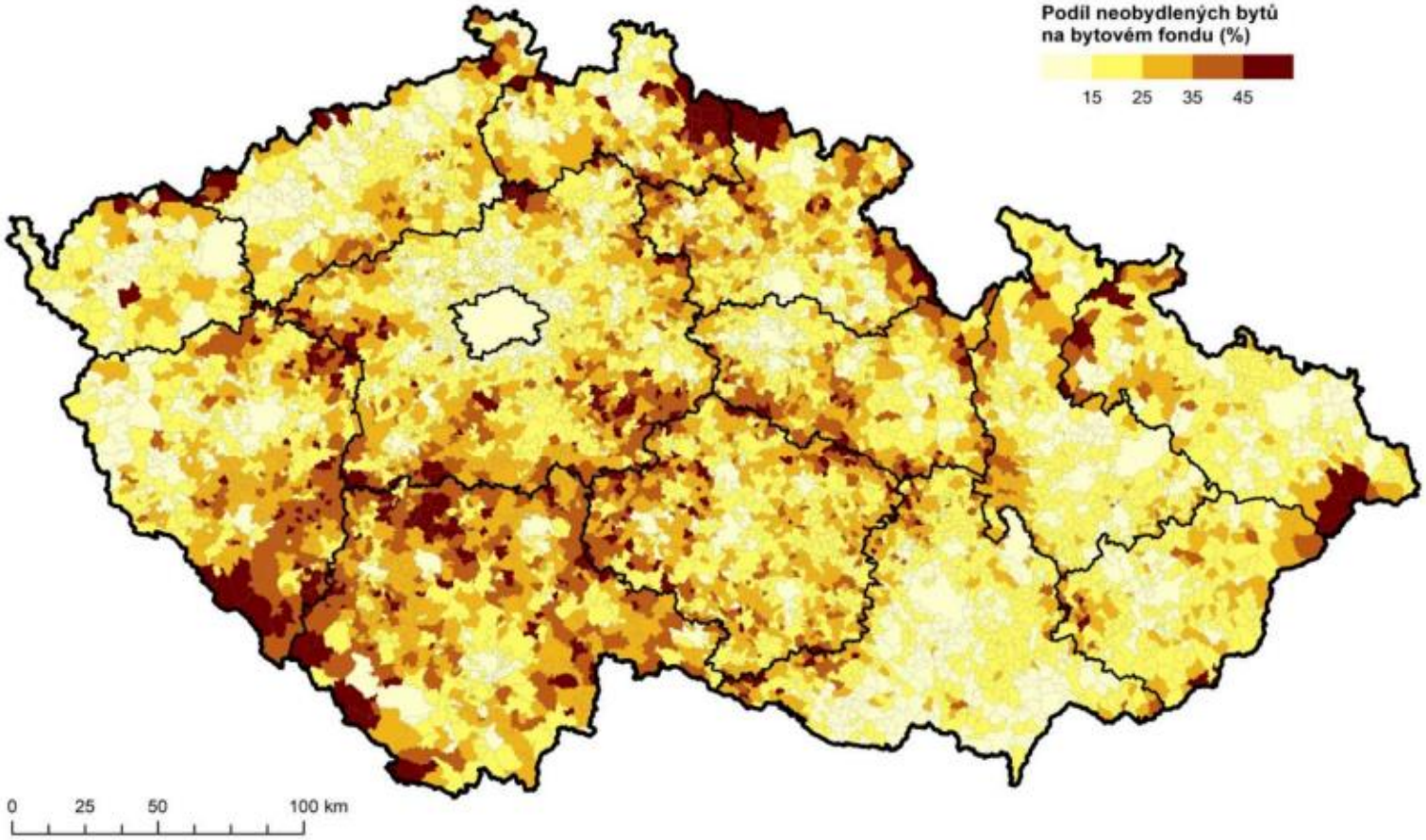

Zdroj: ČSÚ

Univerzita Karlova v Praze,
Přírodovědecká fakulta

Centrum výzkumu Geografie Volného Času

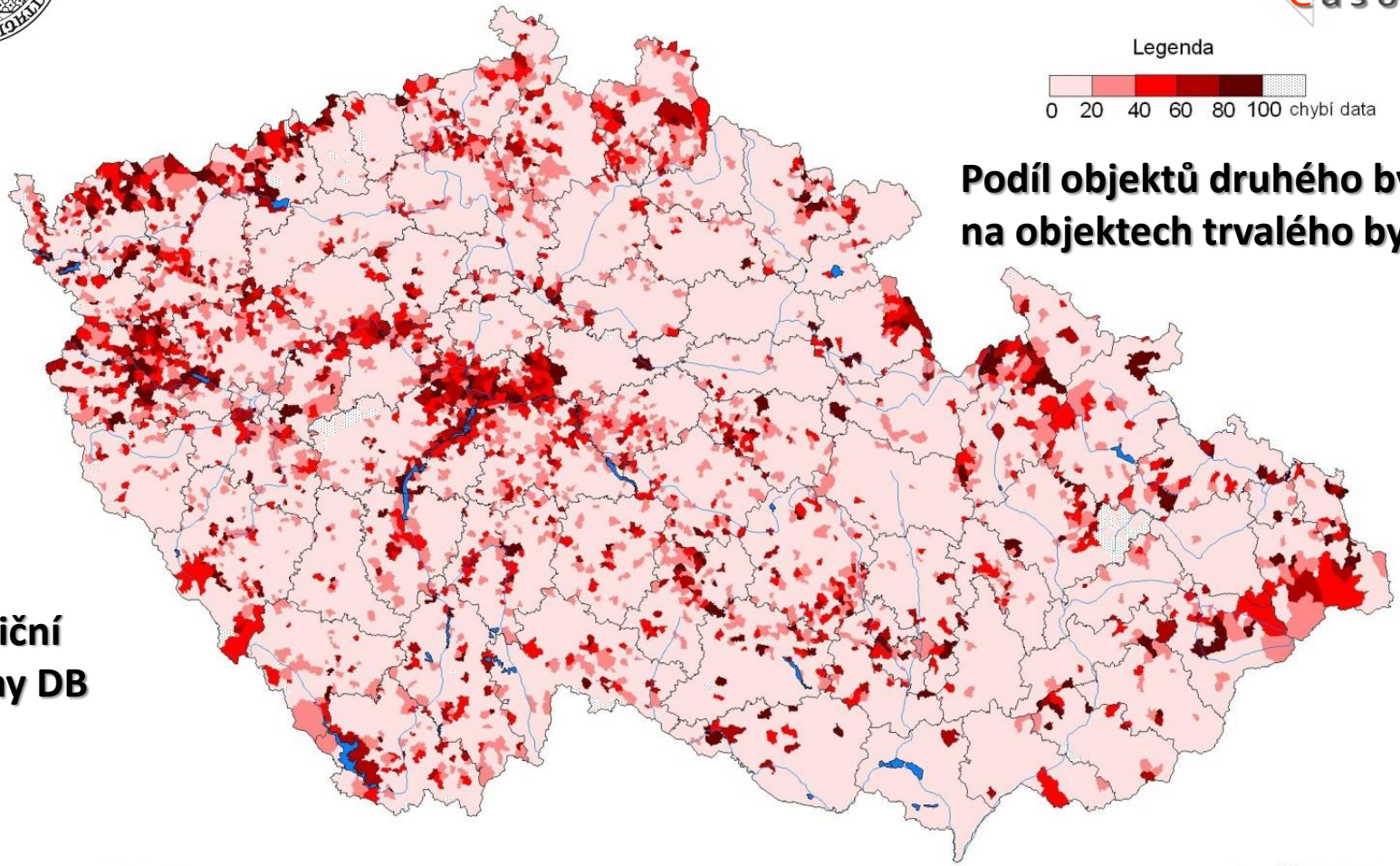

Podíl objektů druhého bydlení na objektech trvalého bydlení

Tradiční formy DB

1:1 000 000

zdroj: ČÚZK 2005

Několik příkladů

Obce v okrese Benešov	Počet obyvatel	Počet OIR	Počet potenciálních rekreantů
Slověnice	35	22	88
Javorník u Vlašimi	125	14	56
Český Šternberk	163	225	900
Rabyně	268	658	2016
Hvězdonice	330	42	168
Lštění	426	474	1826

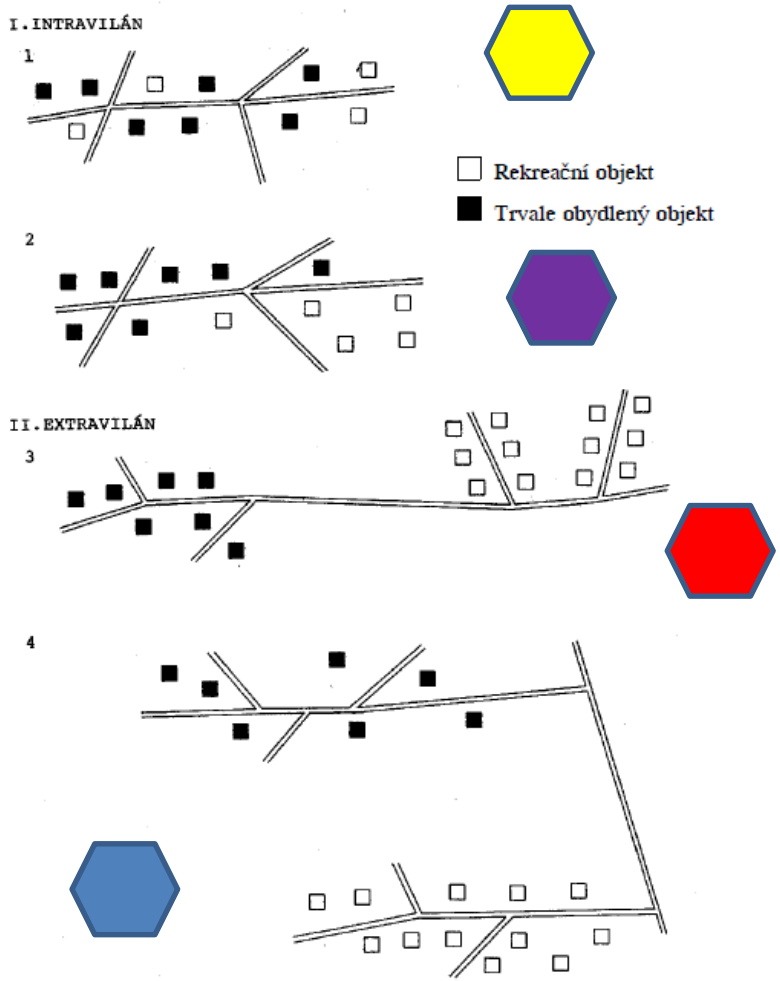

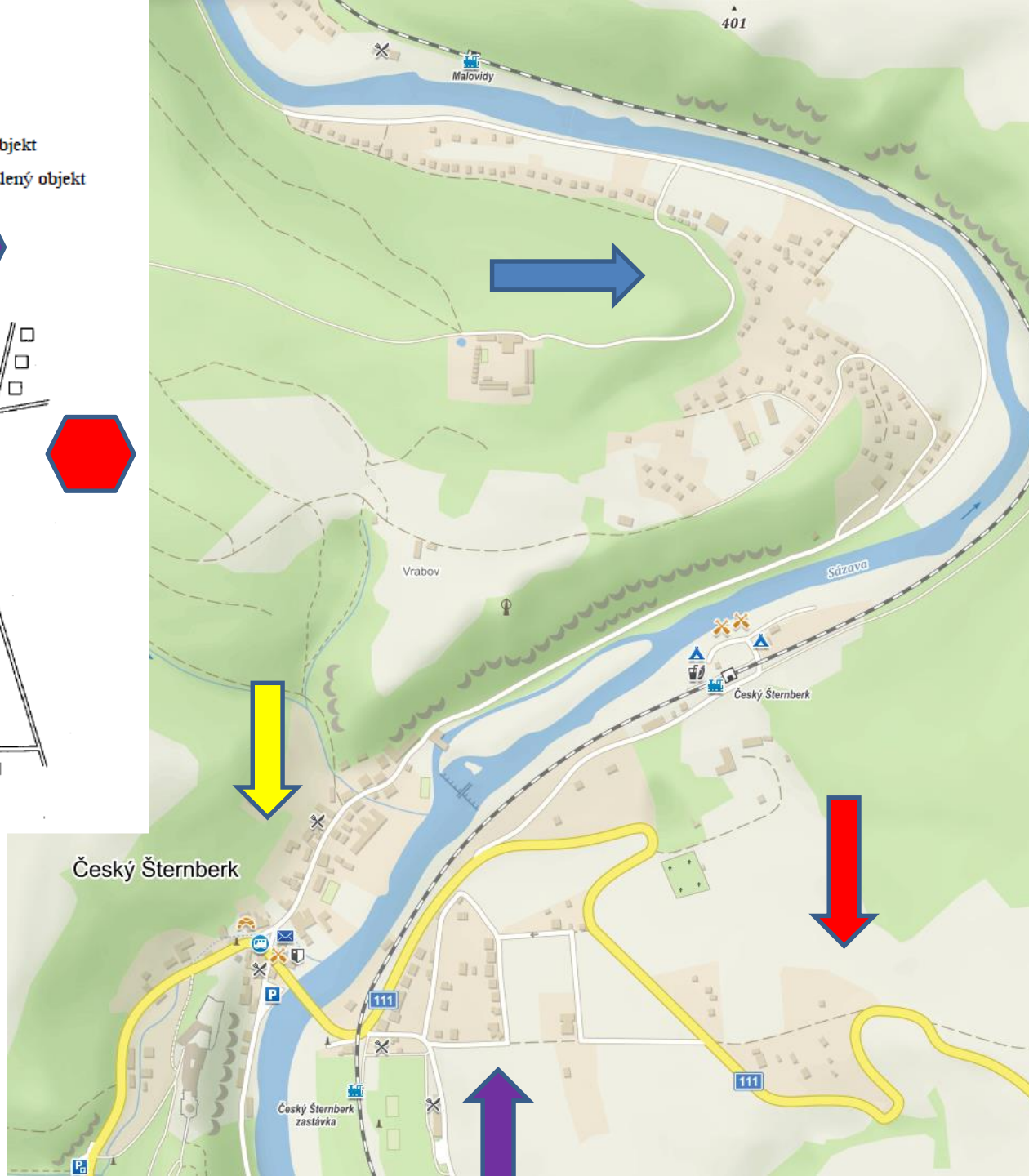

Poloha OIR v obci

Typy lokalit

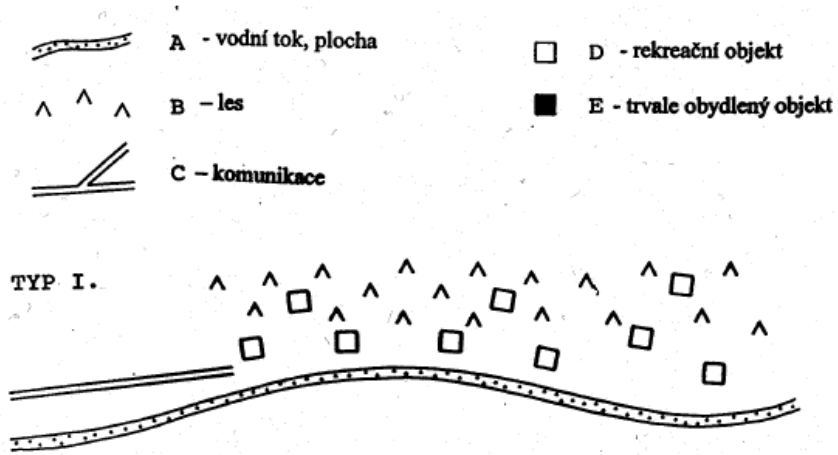

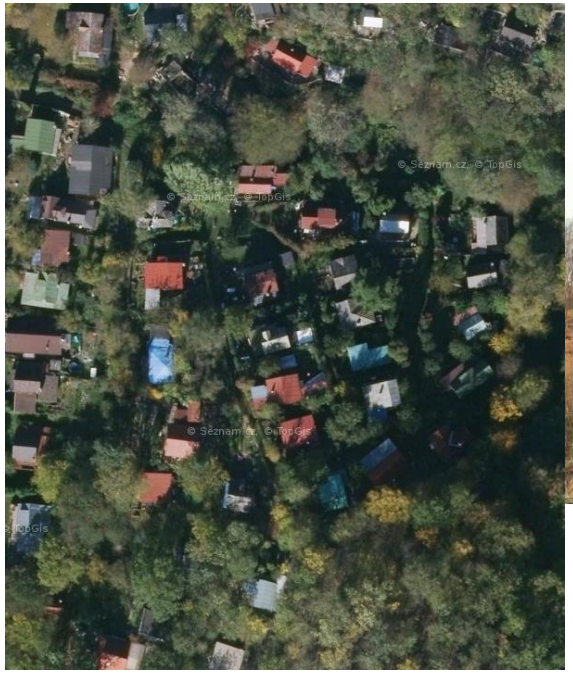

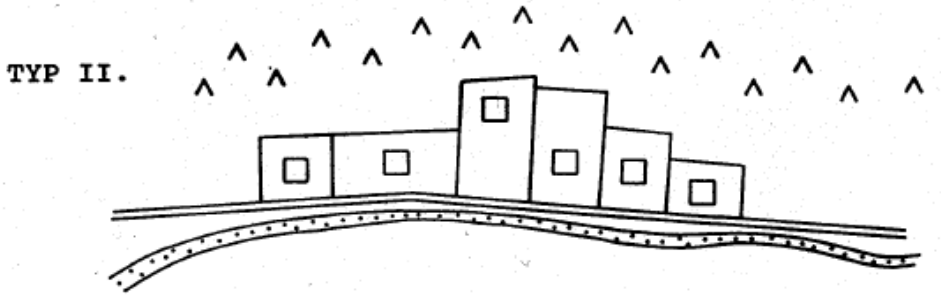

TYP III.

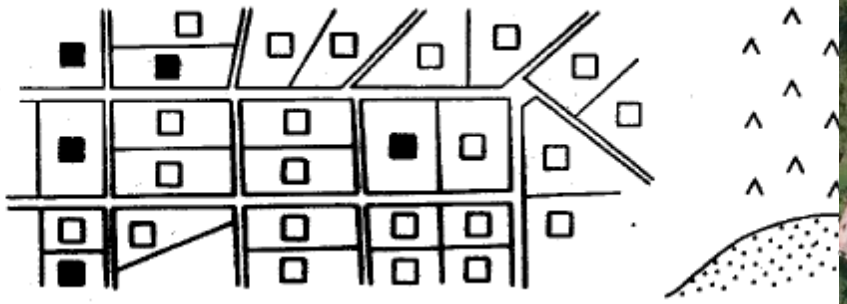

TYP IV.

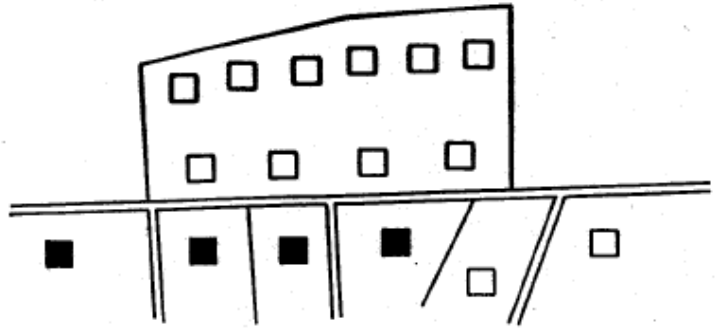

Univerzita Karlova

Přírodovědecká fakulta

Centrum výzkumu Geografie Volného Času

Vazba mezi respondenty za účelem vyřízení osobní či pracovní záležitosti - Český Šternberk

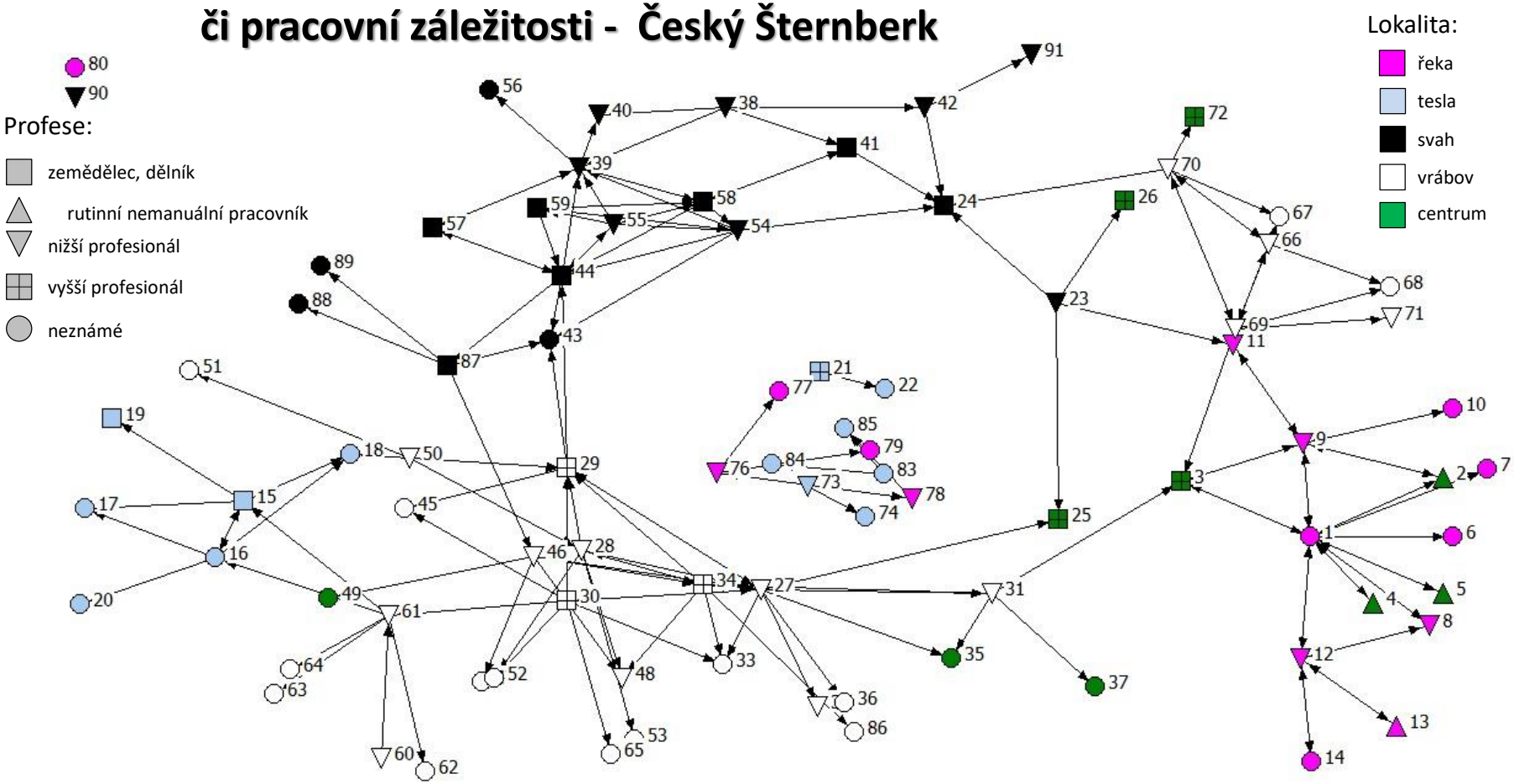

Univerzita Karlova
Přírodovědecká fakulta

Centrum výzkumu Geografie Volného Času

Modelová území - sledování postojů rezidentů a rekreantů

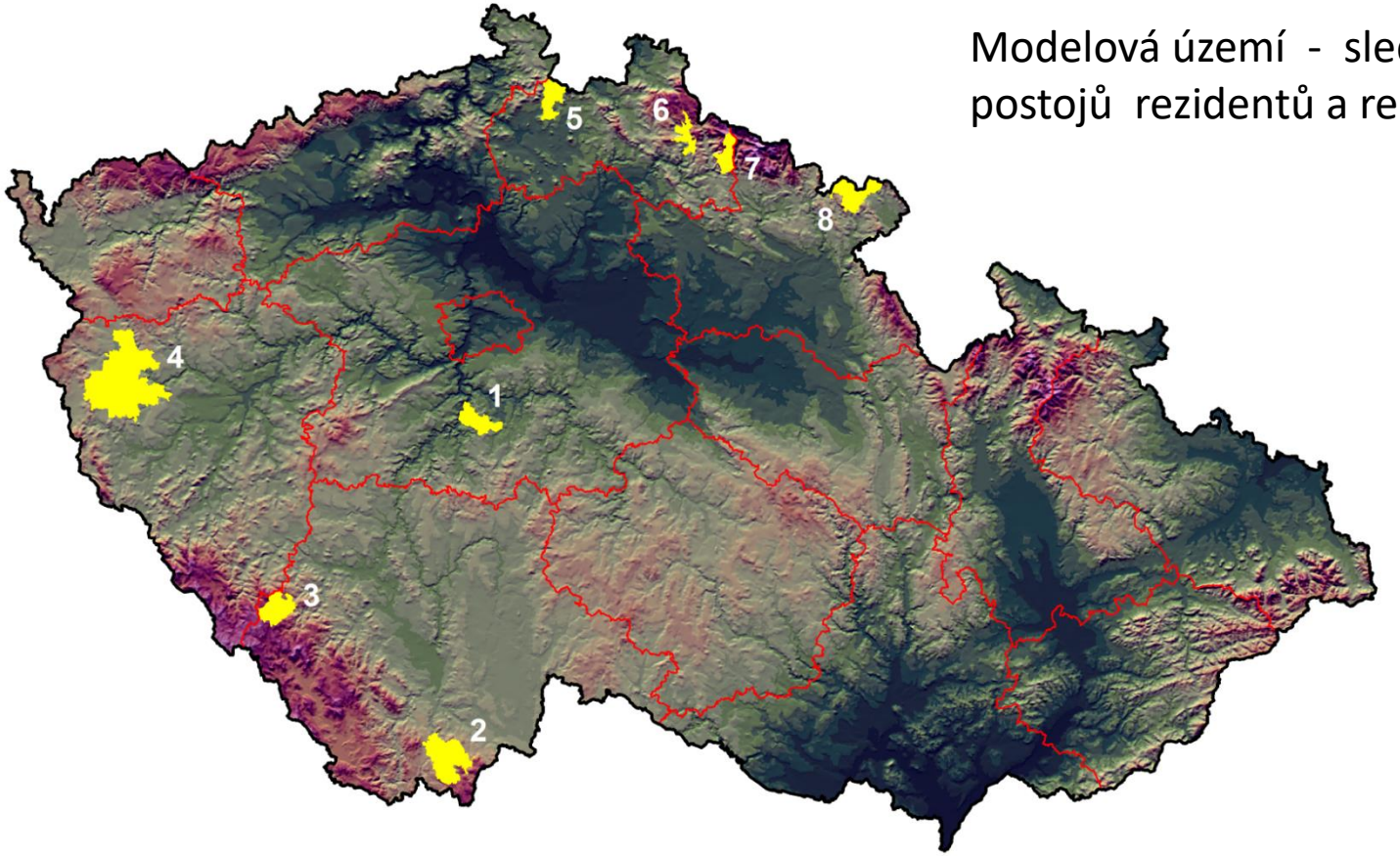

Univerzita Karlova
Přírodovědecká fakulta

Centrum výzkumu Geografie Volného Času

Využití objektů druhého bydlení v modelových územích

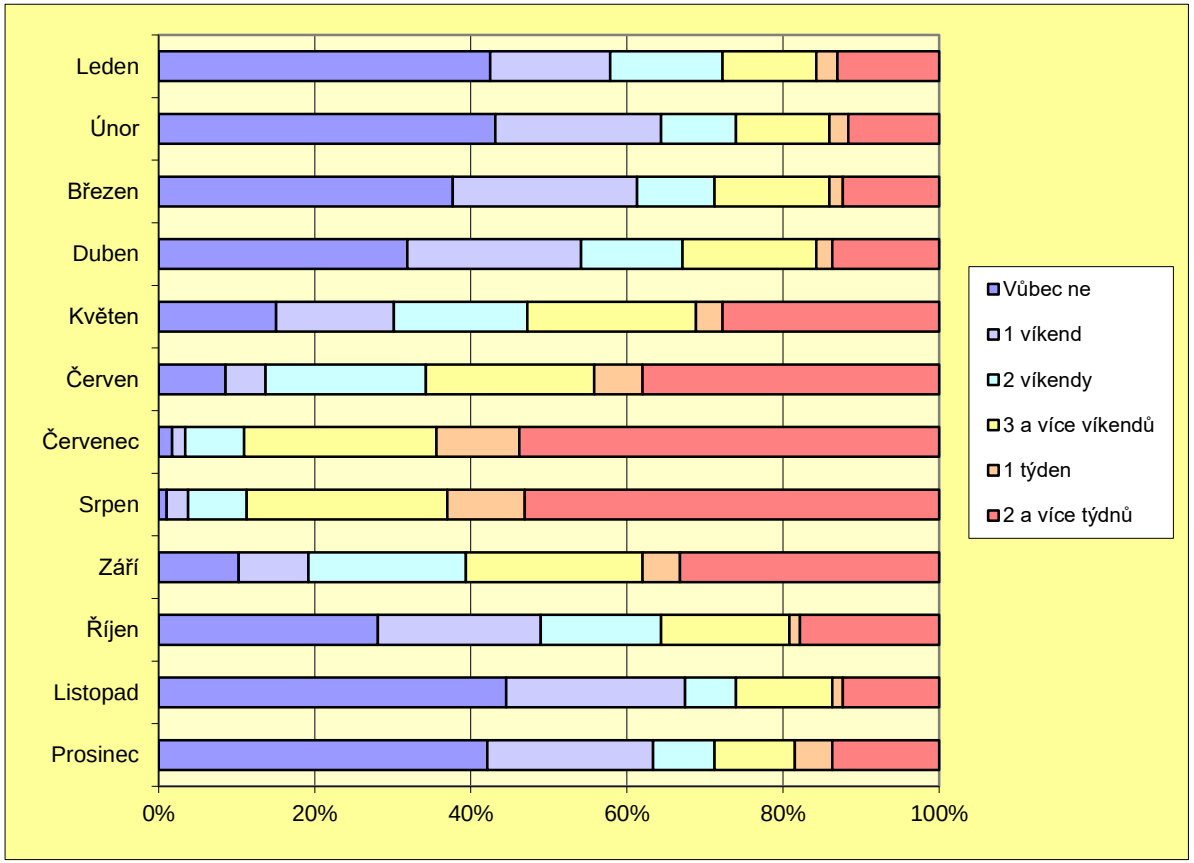

Univerzita Karlova
Přírodovědecká fakulta

Centrum výzkumu Geografie Volného Času

Vztah rezidentů a uživatelů druhého bydlení k území

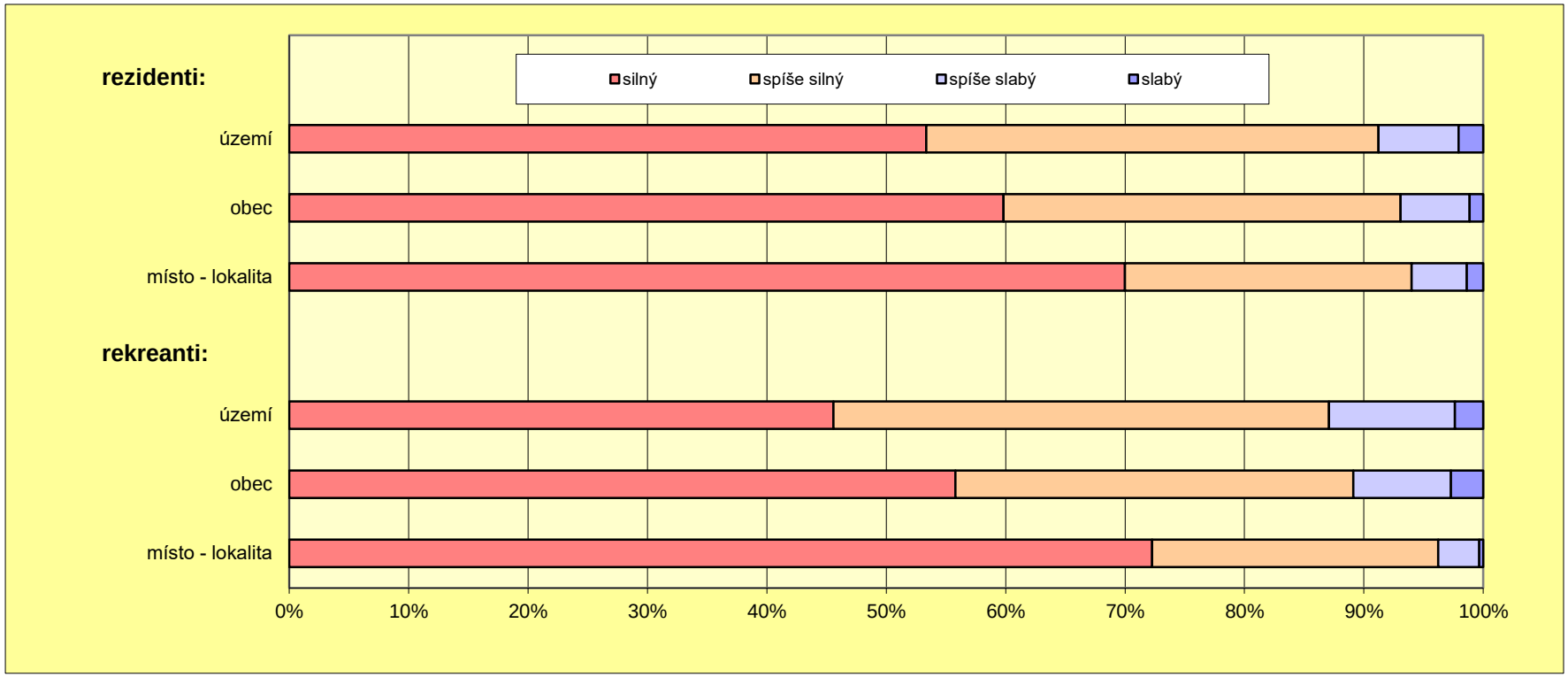

Univerzita Karlova
Přírodovědecká fakulta

Centrum výzkumu Geografie Volného Času

Kvalita sociálních vztahů

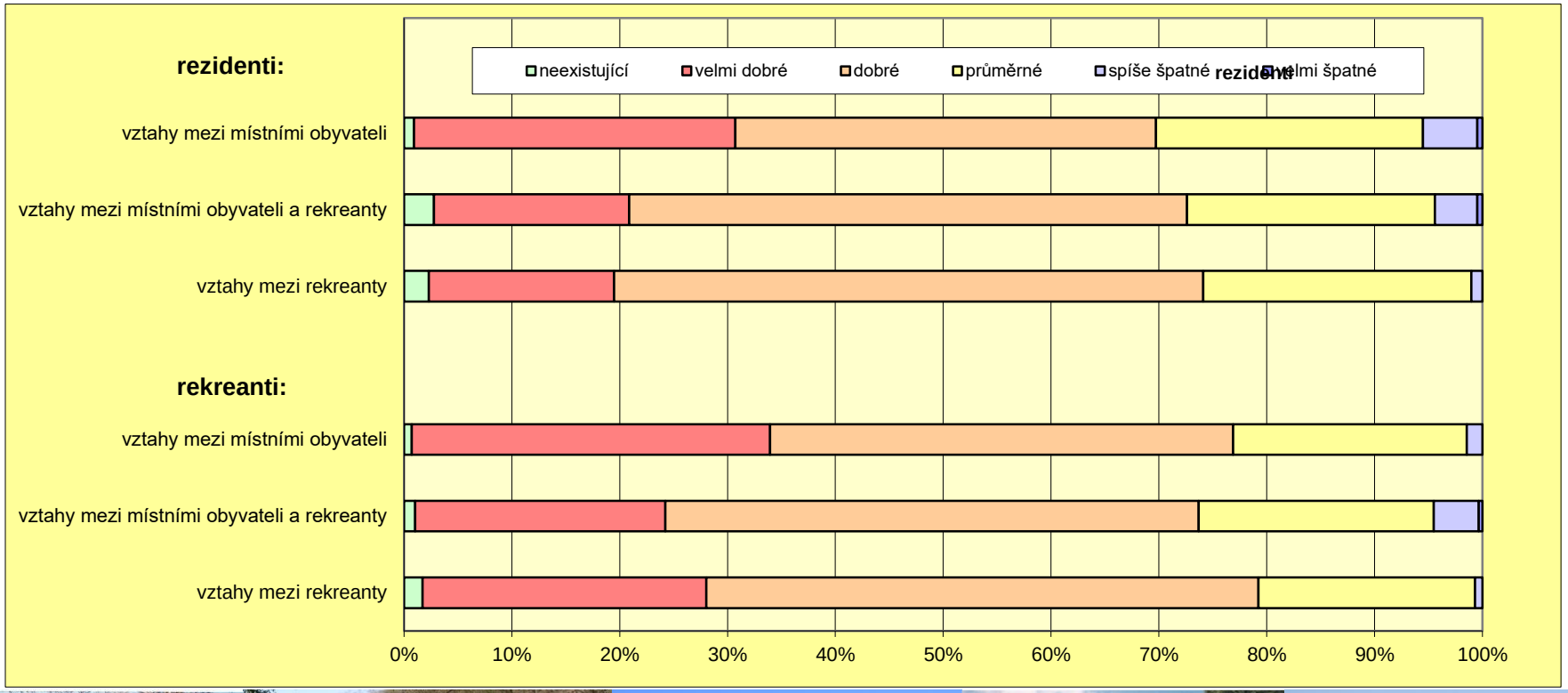

Univerzita Karlova
Přírodovědecká fakulta

Centrum výzkumu Geografie Volného Času

Účast na rekreačních aktivitách

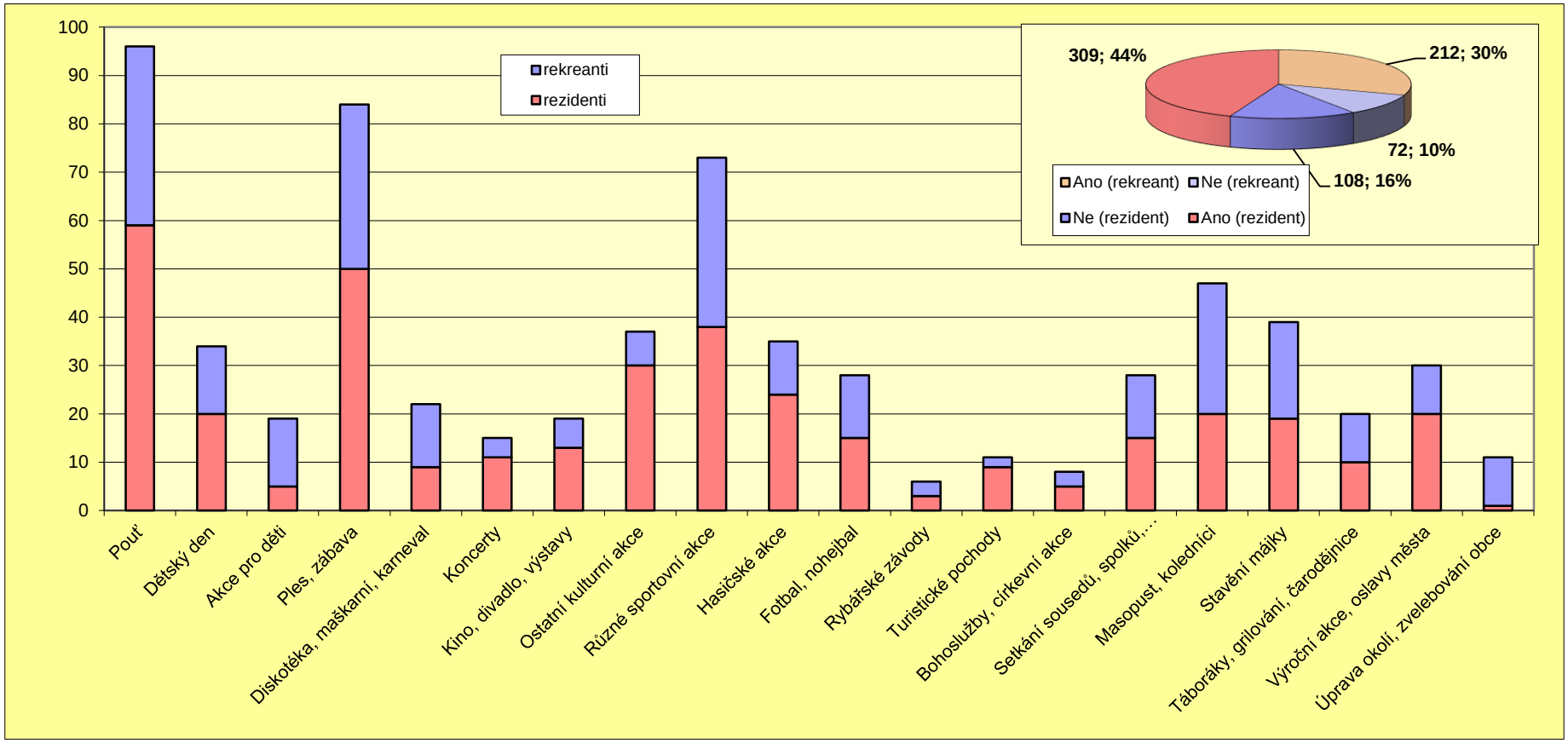

Univerzita Karlova
Přírodovědecká fakulta

Centrum výzkumu Geografie Volného Času

Angažovanost

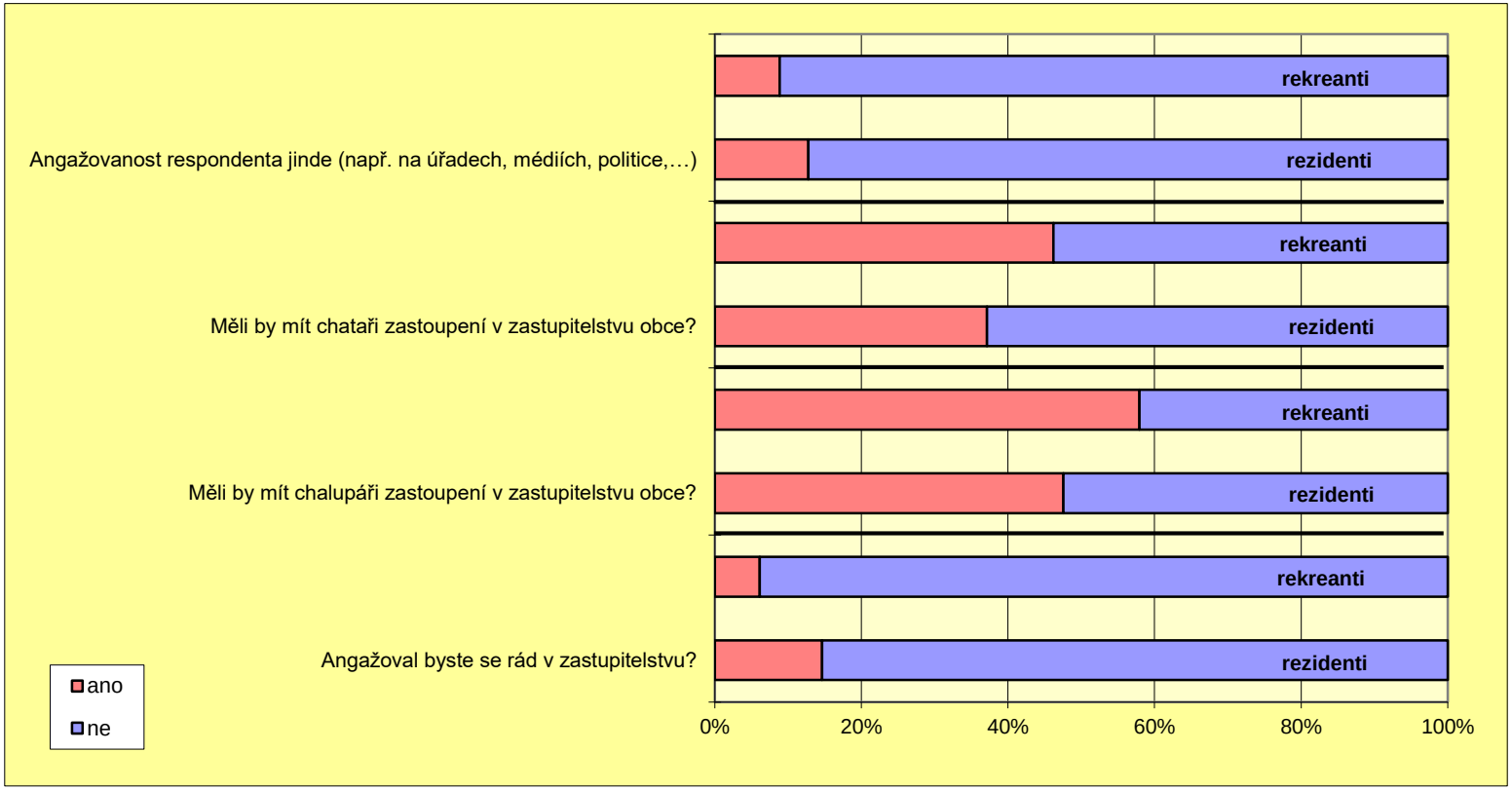

Shrnutí

- Ekonomický přínos přímý – daň z nemovitosti (OIR 3x vyšší), poplatky za odpad (zpravidla za objekt)
- Multiplikační efekt – provoz pohostinství, obchod, místní specialisté
- Lidský a sociální kapitál – různá míra jeho využití; my versus oni; jeden nebo dva světy
- Provozní obtíže – nerovnoměrný počet uživatelů území v prostoru (oddělené sídelní jednotky) i čase (sezónnost)
- …….

Zdroje

- BIČÍK a kol. (2001): Druhé bydlení v ČR. Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Praha.
- FIALOVÁ, D. (2000): Transformace druhého bydlení (v zázemí Prahy) Dizertační práce. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha.
- FIALOVÁ, D. VÁGNER, J., KŮSOVÁ, T. (2018): Second homes, theirs users and relations to the rural space and the resident communities in Czechia. In: Hall, C.M., Müller, D. (eds.) The Routledge Handbook of Second Home Tourism and Mobilities. New York, Routledge, 222–232.
- FIALOVÁ, D., VÁGNER, J. (2012): Regionální identita obyvatel a rekreantů v periferních oblastech Česka. In: Temelová, J., Pospíšilová, L., Ouředníček, M., (eds) Nové sociálně prostorové nerovnosti, lokální rozvoj a kvalita života. Aleš Čeněk, s.r.o., Plzeň, 122–139.
- HODAŃ, B, DOHNAL, T. (2008): Rekreologie. Univerzita palackého Olomouci, Olomouc.
- HORÁKOVÁ, H., FIALOVÁ, D. (2014): Transformace venkova. Turismus jako forma rozvoje. Plzeň, Nakladatelství a vydavatelství Aleš Čeněk, s.r.o.
- KŮSOVÁ, T., FIALOVÁ, D., HUČÍNOVÁ, M. (2017): Sociální sítě a vznik sociálního kapitálu v lokalitách druhého bydlení. Geografie, 122(2), 236–256.
- VÁGNER J., FIALOVÁ, D. a kol. (2004): Regionální diferenciace druhého bydlení v Česku. Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Praha.
- VÁGNER, J., MüLLER, D. K., Fialová D. (2011): Second home tourism in light of the historical-political and socio-geographical development of Czechia and Sweden. Geografie, 116(2), s. 191–210.
- Vybrané údaje za bydlení roce 2021. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Dostupné https://mmr.cz/getmedia/7bd0ce0e-6f6f-4efb-95e0-e8499085bd70/VUoB-2022H-k-231122-online-verze.pdf.aspx?ext=.pdf (1. 2. 2023)
- VYSTOUPIL, J. a kol. (2006): Atlas cestovního ruchu České republiky. MMR ČR, Praha.

Obrazová dokumentace: www.mapy.cz; www.javornikuvlasimi.cz; foto Dana Fialová, Jiří Vágner